

חשפונות

דבר האירה

הניסיונות ותועלתם

כל אב ואם שופך ומרבה בתפילות ובקשות שיזכו לזרע בך ה', מבקשים ומתחננים "וזכנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", ומייחלים ומצפים שהכל יתנהל למישרים.

תורה לקל שעל פי רוב, מתחנכים הצאצאים בדרך טובה על צד היותר טוב. אלא שטבע האדם הוא, כי כאשר הכל הולך כשורה, אינו זוכר לתת שבח והודיה להקב"ה על כך, ורק כאשר הענינים מתחילים להרוק קצת, או אז נזכר לבקש מה'.

אלא שיש לדעת, כי הניסיונות והקשיים הם חלק מהחיים, ותמיד יש לבקש על כך מחד, ולהודות על הטוב מאידך.

הנה התיכף כאשר יצאו בני ישראל ממצרים ועמדו על הים, כבר זכו לראות את גילוי השכינה - "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוז", כל אחד ואחד, מגדול ועד קטן, ראה גילויים נפלאים. לבטח היו מדמים אז, שכעת לאחר שעברו כל המוריים ושעבוד מצרים, תמו הצרות, ויתחיל להם חיים טובים ומאשרים. אך רצון ה' היה אחרת.

וכעבור שלשה ימים מקריעת ים סוף כבר התחילו הניסיונות והקשיים. אף שכסף וזהב לא היה חסר להם כתוצאה מביזת הים, היה להם בעיות אחרות, ומיד נקלעו למצב שלא היה להם מים לשתות, ככתוב (שמות טו, כג) "ולא יכלו לשתות מים כי מרים הם", ושוב לא היה להם מה לאכול, והיה ניסיון עם המן, וכן נמשכו הלאה ניסיונות במשך ארבעים שנה עד בואם אל ארץ ישראל.

הסיבה לניסיונות הללו, מפורש כתוב בתורה "למען אנסנו הילך בתורתם אם לא", להכין את עם ישראל למצב של "אתה בחרתנו" שהקב"ה בחר אותנו לעם בהר סיני.

וכך הוא תמיד, כי החיים הם מלאים ניסיונות, כאשר מסתנים ניסיון ראשון, מיד יבוא הניסיון שאחריו.

רבינו הרמב"ן מסביר לנו יסוד על תועלת הניסיונות, וז"ל:

"ודע, שעיקר הנסיון שהקב"ה מנסה את ברייתו הוא כדי לפרסם את האמונה, אמונת התורה בעונש ושכר, ולקדש שם שמים בעולם שיכירו שכר העבודה והמצווה שהוא יתברך גומל את האדם או מענישו, הכל לפי המעשים".

וכאמור, כך היה כאשר נעשו ישראל לעם בצאתם ממצרים, שמיד התחילו הניסיונות, ומסביר הרמב"ן וז"ל:

"השכיבה לכך הייתה, שכאשר החלו לבוא במדבר הגדול והנורא וצמאון אשר אין שם מים במחיייתם וצרכיהם, מנהגים אשר ינהגו בהם עד בואם אל ארץ נושבת, על מדתו או שייסרו בחקי המדבר, לסבול הרעב והצמא, לקרוא בהם אל ה', לא דרך תלויה ומשפטים, שיחיו בהם, לאהוב איש את רעהו, ולהתנהג בעצת הזקנים, והצנע לכת באהליהם בענין הנשים והילדים, ושינהגו שלום עם הבאים במחנה למכור להם דבר, ותוכחות מוסר שלא יהיו כמחנות השוללים אשר יעשו כל תועבה ולא יתבוששו".

הניסיונות הם נחלת חיינו בכל תקופה ובכל זמן! יש ניסיונות שונים, וגם בחיי הימים ישנם ניסיונות, ותפקידנו אנו להשריש בילדינו את הכוח של עמידה בנסיון, ולומר שירה להקב"ה על הכל.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

יסודות איתנים מפרשת השבוע

ועל כך מסיים ה'זהב שבא', וז"ל:
"כי נגזר על הים שיעברו בו מים, ועתה בהזדמן ענין גדול שיעברו בו ישראל שינה מנהגו ונבקע מפני ישראל ופסק מלהיות ים על איזה זמן".

תכונות הנולדות והנרכשות

"אלוקי אבי וארוממנהו",

בכל אדם יש תכונות מולדות, שניתן לזהותן כבר בגיל צעיר ממש. וכנגדם ישנם תכונות אחרות שאדם רוכש בהמשך ימי חייו. על ההבדל בין תכונות נולדות לבין תכונות נרכשות מסביר ה'שפת אמת' מבערז'אן יסוד נפלא, וז"ל:

"אלוקי אבי וארוממנהו, אפשר לומר ע"פ ששמעתי מפה קדוש ישראל אדמו"ר הגאון הקדוש מו"ה שלום זלה"ה מבעלזא, שהכריז בעת סעודה שלישית באמצע החמירות ואמר: 'כל אחד מישראל מחויב לראות שבניו אחריו יהיו יכולים לומר 'אלוקי אבי', עכ"ל ששמעתי מפיו הקדוש.

ולכאורה יש להבין מפני מה נדרש שיהיה מוחזק הקדושה מאבותיו, הרי העיקר הוא שכל אדם יפעול לקדש את עצמו כראוי?

"ויש לומר ע"פ דברי הכל יקר' עה"פ (תהלים ב, ז) 'ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתך', ולכאורה הוא כפל, ואמר שיש שני מיני בנים: א. בן הנולד. ב. בן הנתגדל בבית אדם אחר.

החילוק בין שני המינים הוא כך - כי בן בתולדה נרש כוח האב בתולדה, וכל טבע האב אצל הבן, ומה שנשרש בתולדה לא יתחלף לעולם, כי אף שזה הבן גולה לפעמים למקום אחר ונתגדל בבית אחר זמן הרבה, ובטבע נמשך האדם במידותיו להתנהג כמידת האיש שנתגדל אצלו, אבל זה דווקא כל זמן שהוא שם נתחנך והורגל במידות אדם זה, אבל כששב לאחותו לבית אביו לאט לאט נחבז ממנו טבעיות שנתגדל בהם שם, כיון שאינם בו בשרוש מתולדה, וחוזר לטבעיות וכוחות אביו שילדו. וזה שאמר דוד המלך ע"ה 'ה' אמר אלי בני אתה', ולא תאמר שאני בן שנתגדל ונתחנך בבית אדם לא בתולדה, על זה סיים: 'אני היום ילדתך', עכ"ד...".

מבואר לנו יסוד נפלא, שגם אם הילד יתגורר במשך שנות חייו בכל מקום שהוא רחוק מההורים, עדיין קיימים בתוך לבו השורשים של האב, וכאשר יחזור למקומו יחזור לטבעיותו ולכוחות הנולדים בו שעברו אליו בירושה מאביו ואימו.

וכך מסיים את דבריו:

"וזה כונת מורי הק' שאמר שכל אדם צריך לראות שבנו אחריו יוכל לומר 'אלוקי אבי', כדי שיהיה נרשש בקדושה בתולדה ויוכל להפך הרע שנתלכלך בו לטוב".

היוצא לנו מכל זה, שישנו אחריות עצומה לכל אב ואם לחנך את צאצאיהם במידות וכוחות טובים והגונים, באופן שיושרש בקרבם לעד, וכך יוכלו בנינו לומר אחריו "אלוקי אבי וארוממנהו".

קביעות וגמישות

"וישב הים לפנות בוקר לאיתנו"

בשעת בריאת העולם הטיל הקב"ה משימה על כל הנבראים, אך באופן של "חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם", ביום עולה השמש וזורח וממלא תפקידו ובערב עושה הירח את תפקידה - חק נתן ולא יעבור. היצור כולו נמצא תמיד במצב סטטי וקבוע, ללא שינוי. ברם, שונה הוא האדם, שתפקידו מתחלף מעת לעת, ואינו יכול להיות קבוע באותו מצב בכל הזמן, והכל תלוי לפי המצב והזמן.

ואומנם באופן כללי, אמור האדם להיות יציב בתפקידו, אך עליו לנהוג תמיד בשני הפכים, מצד אחד לחיות עם סדר עקבי ורצוף, עם תכנית מסודרת וסדר יום קבוע, ומצד שני צריך שיהיה לו גם גמישות, לדעת להתגמש ולהשתנות בהתאם למצב.

לפנינו דרך סלולה וברורה כפי שביארו בספר 'זהב שבא' וז"ל:

"ונראה ע"פ מה שראיתי בספר 'מראה יחזקאל' בשם הרה"ק מלובלין ז"ע שפירש על מה שכתוב (דברים יב, ד) 'לא תעשון כן לה' אלוקיכם', דמציאים הרבה אנשים שיש להם הנהגות טובות ואינם רוצים לבטל הנהגה זו שלהם בשום אופן בעולם, אפילו יזדמן ענין גדול מאוד, כגון שיש אנשים משניות, ודבר זה אין מבטלים בעד כל חללי עלמא. והנה, לפעמים מזדמן שצריכים ללכת לגבות צדקה, פדיון שבויים וכדומה, עני מסוכן אשר הוא פיקוח נפש, והאנשים הללו אשר יש להם הנהגה הטובה הנ"ל, אם ילכו לגבות הצדקה לא ימציא להם הזמן ללמוד הח"י פרקים משניות, ולזאת אין הולכים לגבות הצדקה.

ובאמת מזה מוכח דמה שיש להם הנהגה טובה זו אין כוונתם באמת לשם שמים, רק כדי שיוכלו להתפאר בימי זקנותם במידה זו ש'מיום עמדו על דעתו לא ביטל ללמוד בכל יום ח"י פרקים משניות...".

והנה, כן שמעתי שהגה"ק בעל ה'עטרת צבי מזידיטשובי צ"ל בימי נעוריו חלק כל העשרים וארבעה שעות של היום וכתב על הנייד שבזמן זה ילמוד בכל יום ענין זה ובזמן אחר ענין אחר, ואז לא ידבר שום דבר וכדו'. ואחר כך בא עם הנייד שכתב בו הנהגות שלו לפני רבו מלובלין ז"ע לראות האם יישר הדברים בעיני רבו, ויישרו בעיניו רק שכתב על כל הנהגה והנהגה בזה הלשון: 'לפעמים להיפך'".

למדים אנו מכך שני דברים:

- א. תכנית קבועה - צריך לעשות סדר ולחיות עם תכנית קבועה, ואף מומלץ לכתוב את התכנית על הדף, כי כאשר כותבים תכנית על הדף רבים הסיכויים שהדברים יתבצעו.
- ב. גמישות - יש לאדם לדעת שאף שיש לו תכנית קבועה מראש, צריך להיות גמיש ולפעול לפי המציאות קיימת.

שאלה?

הנני מתחבר מאוד לתחום השירה והנגינה, ואני אוהב לשרי ולשמוע ניגונים, ברצוני לדעת כיצד יש להתייחס לכך ומהו הדרך הנאותה לנהוג בזה הלכה למעשה?

תשובה:

הנה שורש הניגון והשירה כבר מצאנו אצל עם ישראל מאז צאתם ממצרים, כמו שנאמר בפרשת השירה 'אשירה לה כי גאה גאה'. והשירה נלווה עם כל ניגנה כמו שנאמר שם בהמשך 'ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ותנען להם מרים שירו לה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים'.

ומפורש יותר בפסוקי תהלים (סח כז-כ): 'קדמו שרים אחר נוגנים בתוף עלמות תופפות במקלות ברכו אלקים ה' ממקור ישראל'. וכמובא בדר"ק ובמצודות דוד שם 'קדמו שרים - המשוררים שהיו בישראל קדמו הם לשרוד בפה את השירה, ואחריהם ניגנו המנגנים בכלי ניגון לבשם הקול'.

האברבנאל מפרט על שלושה מיני שירה:

שירה בחרוזים

אנשים אוהבים לשמוע שירה בחרוזים, שיש בהם מתקת וערבות וכלשונו:

'ומין האחד הוא, מהמאמרים הנעשים במידה במשקל ובמשרה, אף על פי שישו נקראים מבלי ניגון. לפי שענין השיר בהם... ונקראו השירים ההם - חרוזים, לפי שהם שבילים מסודרים... והם מתוקים מרוב ונופת צופים'.

שירה בניגון וקול ערב

ישנם שירים שהעיקר בהם הוא הניגון המלווים בקולות ערבים או בכלי זמר, שזה מעורר את הלבבות, ועל ידי השמיעה מבינים את הפנימיות של השיר, כמו שממשיך לבאר:

'ומין השני מהשיר הוא, מהדברים שינגנו אותם בני אדם... מפאת הזמר והניגון בלבד נקראו שירים... וכדי שישו מלומדים פיהם להתעורר תמיד אל ההשגות האלהיות השכליות, יזמרו בהם תמיד בניגונים וקולות ערבים, או בכלי זמר ערב. וקולות והניגונים ההם נערכים בחכמה ובסדר טהה, כדי לעורר הלבבות השומעים שיתנו לב להבין פנימיותיהם'.

השירה מועיל לזכרון

כל דבר שהאדם שומע כניגון יש לו כוח זכרון יותר, כי האדם זוכר את המילים על ידי הניגון, לכן יש מעלה מיוחדת כאשר לומדים מתוך ניגנה כי הניגון עוזר לזכרון כמו שמבאר:

'והנה נבחרו השירים האלה - על הסיפורים והדיבורים הפשוטים. לפי שהסיפורים הפשוטים, רוב בני אדם שוכחים אותם, ואפילו שיהיה בהם יומם ולילה. אך כשהם על מערכת הניגונים, לשרוד ולנגן אותם, יהיו נזכרים תמיד באמצעות ניגוניהם. וכמו שאמר (דברים לא, כא): 'וענתה השירה הזאת לפנינו לעד כי לא תשכח מפי זרענו'. ועל זה אמרו חכמינו זרונם לברכה (מגילה לב, א): כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה'.

כוח השירה

לשירה יש כוח לעורר לבבות, רפאות חולי, לחזק ולעודד לבבות נשברים, ויכולה גם להפוך מידות הרעות לטובות, כי הטבע נמשך אחר השיר המופלא והנפש מתפעל מהמוזרות שבתוך הניגון, כמו שממשיך לבאר:

'ומין השלישי מהשירים הוא, מהדברים הנאמרים או בכלי הגוחא וההפעלה וההמשל... עיניו, לעורר הלבבות ולהפך המידות והתכונות, ולחזק הענין הנרצה ולאמתו, ... ולא יתעסק בו שום חכם אלא לרפאות חולי הלבבות וחולשי הדעות ולהפך המידות הרעות ולשמוח העצבים ולהקיץ הנרדמים ולמשכם כי הטבע נמשך אחר השיר המופלא ומתפעל מזרותו והוא כמו הסמים החזקים שממתינים לבריאים ומבריאים את החולים מהחולאים הנושכים'.

שירי הרהאה

שירי הרהאה ושבע שאנו מודים ומברכים להקב"ה, צריכים להיות בקול נעים, ובמתינות, וגם בעת התפילה כשמשבחים לבורא עולם חשוב לעשותו בניגון ובקול נעים כמו שכתב בספר חסידים (סימן קנח): 'ואם באת הללו ולשבח... אין לעשות במהרה אלא במשך ובקול נעים ובקול רם... ואם תשרוד להאמן תמשוך בקולך, ואיך תרוץ לפני מלך מלכי המלכים, לכן תברכהו בקולך'.

ואל תעשה כאילו חובה לך שיצאו מפך, לא קן אלא כשתאמר דברי בקשות תאמר בדרך תחנונים,

לנגן מזמור לתודה

ובמיוחד יש להקפיד לומר בניגנה 'מזמור לתודה', והיא הלכה מפורשת בשולחן ערוך (או"ח סימן נא ס"ט):

"מזמור לתודה (תהלים ק) יש לאומרה בניגנה, שכל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה".

שכינה מתוך שמחה

השמחה והנגינה יש בה מעלות רבות וכוח רב. בזמן הנבואה, היתה השמחה מביאה את הנביא להשראת רוח הקודש עד שזכה לנבואה, כמו שנאמר אצל אלישע (מלכים ב ג, טו): "ועתה קחו לי מנען והיה כנען המנען ותהי עליו יד ה'". ובמצודות דוד שם:

"קחו לי מנען - לשמחתי בניגוני, כי בעבור שכעס על היום, לא חלה עליו הנבואה, כי אין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה, והכעס בא היא עם העצבון. והיה כנען - כאשר המנען התחיל לנגן, שרתה עליו רוח הנבואה".

וכך התנהגו כל הנביאים כאשר רצו שתשרה עליהם רוח הנבואה, היו שמחים טובי לב ומבקשים שיביאו לפניהם כל הנגינה, כמו שמבואר ברמב"ם (הל' יסודי התורה פ"א ה"ד): "כל הנביאים אין מתנבאים בכל עת שיצאו אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים טובי לב ומתבודדים, שאין הנבואה שורה לא מתוך צליבות ולא מתוך עצלות אלא מתוך שמחה, לפיכך בני הנביאים לפניהם נבל ותוף וחליל וכנור והם מבקשים הנבואה וההו שואמר והמה מתנבאים".

התפעלות הנפש

הניגון יש בה כוח להפעיל את הנפש ולעורר את הלב, כוח זה נמצא גם בניגון חדש וגם בניגון ישן, כמו שמבאר בעל התניא ב-'תורה אור' פרשת קרח וז"ל:

"עבודת הלוים... היתה עבודתם בשירה וזמרה בניגון, כי ענין הניגון הוא שאין בו רק התפעלות הנפש מפני גילוי התנועות, ולא מפני שיש בתנועות ההם מצד עצמם שום שכל והתחדשות אלא מפני גילוי התנועה מתעורר גילוי הלב, ולכן אפי' שיהיו ישן ישן היתעוררות והתפעלות מפני גילוי התנועה שבה. כך הוא ענין עבודת הלוים... התפעלות רעותא דליבא שיהיה נוגע עד הנפש נקודות אל ...

להליב את הלב

אי לכך בעת התפלה בעיקר בפסוקי דמזמרה יש לזמר ולנגן את הפסוקים באופן שיעורר את נקודת הלב ולהליב את הנפש, כמו שממשיך לבאר:

"ועל דרך זה נתקן פסוקי דמזמרה שהם כעין בחינת ניגון שהוא רק הרחבת הדיבור... לפרש הדבר היטיב כדי להליב לבו ונפשו שיתפעל מהו. משא"כ כשאומר הפסוקים אינו נוגע לנקודת לבו אין זה בחי' זמרה וניגון ואין זה עבודה תמה".

הדיבורים מרחיב את השמחה

כאשר האדם שרוי בשמחה ונטוב ללב, ורצונו להביע את שמחתו, הרי שההבעה הטובה ביותר היא על ידי הנגינה, ואז השמחה מתפעלת ומתרבה ביותר, וכדברי הקדושת לוי' בפרשת בשלח וז"ל:

"עיקר השמחה הוא בלב ואם כן מה צורך לדבר ולשיר בעת השמחה. והענין הוא, שהשמחה שבלב היתה נפסקת לשעה או ליתר אבל כשהאדם מדבר דיבורים בעת שמחתו השמחה מתפעלת ונתרבה יותר ויותר.

ביציאת מצרים כאשר רצו ישראל להביע את שמחם ולהשתעשע עם בוראם, אז שוררו את השירה בכדי להרבות את התענוג:

"ולכן עם בני ישראל כשנקרעו הים לפניהם רצו להרבות השמחה ולהשתעשע עם בוראם ושלא להפסיק, על כן נכנסו לגדר הדיבור ושוררו לו בני אלים בכדי להרבות התענוג. והו פירשו הפסוק 'אז שירי כו' ויאמרו לאמר, רצה לומר, שאמרו דיבורים בכדי לאמר יותר ויותר.

הנגינה הוא ראש האמונה

השמחה היתה אחת היסודות של החסידות, וכך גם חלק הנגינה והשירה הוא חידוש של עולם החסידות, שהם גילו כי עולם הנגינה גבוה מאוד, ועל ידי אפשר להגיע לראש האמונה, כמו שמבואר בהרחבה בספר 'הכשרת האברכים' (פרק ט): "גם ההתעוררות שע"י הנגינה שמרבים כל כך בה החסידים היא כעין זה. עולם הניגון גבוה מאוד.

הזהירות הנצרכת

אמנם נדרשת זהירות ושמירה יתירה, כי יש בכוח הנגינה הרבה תנועות, וכמו שהניגון יכול להעלות את האדם למעלה למעלה, יש בה גם כוח להוריד את האדם למטה, כי הניגון הוא גילוי כוחות הנפש, ועדיין בכוח הניגון לבד אין הכרע לאן יקח אותו האדם, כי יש שני צדדים או התעלות או ההתהולל, וכמו שממשיך שם 'הכשרת האברכים' בדבריו:

"אל יקשה לך הלא רואים אנו חזנים ומנגנים גדולים שלבם רחוק מה' אין אמונה ואין לב ר"ל, ואפילו בין העכו"ם יש מנגנים, מפני שהניגון הוא רק מין גילוי הנפש והרגשותיה, אבל אין עוד הכרע מה יעשה האיש בשעה שמתרגש ומה יפעל בחלק נפשו שהתגלה, וכמו שישנם שני אנשים שמחים, זה מוסיף בשמחתו לעבוד את ה', וזה בשמחתו מתהולל, כן גם הניגון שהוא אחד מן מפתחות הנפש שמעורר אותה ואת הרגשותיו, יכול להיות איש שפותה את נפשו... ואכן בכדי שהנגינה תרומם את האדם ותקרב אותו להקב"ה, צריך להרגיל את עצמו לנגן לכבוד שמים.

הדרכה מעשית

בעל 'הכשרת אברכים מדרך' איתנו בדרך מעשית כיצד יוכל האדם להגיע לנגינה לכבוד שמו יתברך וז"ל:

"קח לך איזו תנועה של ניגון, תבס את פניך אל הקיר, או רק תסגור את עיניך ותחשוב שוב, שאתה עומד לפני כסא הכבוד, ובשכינת לבך באת לשפוך את נפשך לה' בשירה וניגון ויצאם מקרב לבך, ואז מעצמך תרגיש שנפשי יוצאת ברננה. אם מתחילה היית אתה המנגן לפני נפשך לעוררה מתרדמתה, מעט מעט תרגיש שנפשיך התחילה לנגן כבר מעצמך.

מהות הנגינה

והנה לכל ניגון יש חידה, תנועות עולות ויורדות, ויש בה הרבה פעולות כפי תנועות האדם והכיסופין שלו להתקרב לה', כמו שממשיך במתק לשונו:

"חידה הייתה לך תמיד, הנגינה הקולות מה המה, עליות וידידות מה הן, ולמה זה פעמים שבא בארוכה, ופעמים שבא בקצרה. עתה כבר אתה רואה את הכל, בקולה בוקעה לה נפשך עד למרום... והניגון נתקדם. את נפשך נושא הניגון במעיו לשפכה ולקרבה לה'.

ניגוני שמחה

ניגוני השמחה יש בהם כוח של גילוי הנפש ולהתקרב על ידם לבורא כל עולמים:

ולאו דוקא בניגון של שכינת הלב, רק גם בניגון של שמחה. בכלום תוכל להשתמש לגילוי הנפש, וכך דרכו של החסיד, גם בניגון של שמחה וגם בשעת רקיטתו לפעמים בונה הוא, וגם בבכיותו שמוח.

אשר על כן נוהגים החסידים בכל עת מצוא לזמר ולנגן בכל דרך הן בלחש והן בקול בכדי להתקרב על ידה להקב"ה:

לכן כשתיהיה בחברת חסידים בשעה שמנגנים אם בתפילה, בסעודה, או באופן אחר, תרגן גם אתה עמם, לא רק להשמיע קול. רק כדי להוציא את נפשך ולהעלותה בחינת ויהיה כנען המנען ותהי עליו יד ה'... ולאו דוקא בשעה שאתה בחברת חסידים בשעה שמנגנים, רק גם בביתך בכל עת שתרגיש את עצמך מוכשר לזה תוכל לרגן ככל'. ואין אתה צריך לצעוק בקולות, כי יש מי שמנגן רק המיה בלחש וקולו נשמע במרום.

גדולה מעלת הנגינה שעל ידה אפשר להתגבר על הרע ולהגביר את הטוב, וזה אפשר רק על ידי הניגון בלבד כמבואר בספח"ק "אהבת שלום" (פ"ב בשלח):

"והוצרך לצנח את הרע ע"י הניגון והשיר, כי יש עיתים שצריכים להכניע את הרע ע"י הניגון בלבד בלא בחי' דיבור כי היכל הנגינה הוא גבוה מאוד והוא למען יזמרו ככו".

עולם הנגינה הוא היכל התשובה

ידעו מה שכתוב שעולם הנגינה הוא סמוך לעולם התשובה וכך מובא בספר קול מבשר ח"ב

שמעתי בשם הגה"ק הרבי' בונם מפרשיסחא ז"ע, משום מה אומרים העולם בדרך הלצה, א חזן איז א נער (החזן הוא טיפיש)? ואמר, כי עולם הניגון קרוב וסמוך לעולם התשובה. ואם החזן המנגן, עומד קרוב לעולם התשובה ואינו שב - הוא באמת טיפיש.

ועל כך הוסיף בעל הדברי ישראל ז"ע ממדויץ 'העולם אומרים שהיכל הנגינה הוא סמוך להיכל התשובה, ואני אומר, לא כי, אלא היכל הנגינה הוא הוא היכל התשובה'.

Blank lines for writing or notes.

יו"ל ע"י ארגון 'האירה' בראשות המנהל הרב אלחנן רייזמן
משרדים: טל' 02-5667066
שליחת שאלות, תגובות והארות ולקבלת הגליון הנצחה, הפצה,
m025667066@gmail.com או במשרדים.